

POLITIKA EU-a PREMA SRBIJI DOVEDENA U PITANJE NAKON NIKOLIĆEVOG IZBORNOG USPEHA

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Neki mediji smatraju da bi potpisivanjem SSP-a bila nagrađena zemlja koja ne razume evropske vrednosti. Uspeh ultranacionalističkog lidera Tomislava Nikolića u prvom krugu srbijanskih predsedničkih izbora izazvao je kritiku spremnosti Brisela da potpiše evropski pred-pristupni ugovor sa Beogradom.

Neke evropske zemlje tvrde da bi omogućavanje Srbiji da 28. januara potpiše Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) ohrabrilu prozapadne snage uoči predsedničkog rasplesa 3. februara.

Pomenuti Sporazum, koji su Beograd i Brisel parafirali u novembru 2007., predstavlja važan korak na putu Srbije ka konačnom članstvu u zajednici koju čini 27 zemalja. Do sada je taj korak odlagan zbog toga što Beograd nije ispunio glavni preduslov – hapšenje najvažnijeg odbeglog optuženika za ratne zločine, generala Ratka Mladića.

Ostale članice EU-a, pogotovo Holandija, protive se tome da Srbija potpiše pred-pristupni ugovor, tvrdeći da najpre treba uhvatiti Mladića, ili će u protivnom Unija rizikovati kršenje svojih temeljnih vrednosti i principa.

Na prošlosedmičnim predsedničkim izborima, Nikolić je kao kandidat Srpske radikalne stranke (SRS) – čijem se lideru Vojislavu Šešelju u Hagu sudi za ratne zločine – osvojio 39.4 odsto glasova, dok je njegov glavni protivnik, prozapadni predsednik Boris Tadić sakupio 35.4 odsto, iz čega se zaključuje da će drugi krug biti krajnje neizvestan.

Kao nekadašnji saveznik bivšeg jugoslovenskog predsednika Slobodana Miloševića, Nikolić je počev od 1991. obavljao dužnost potpredsednika Narodne skupštine i još nekoliko visokih funkcija u vlasti.

Posmatrači strahuju da bi njegov povratak na vlast u Srbiji ugrozio nastojanja Zapada da stabilizuje region. Srbijanski ministar inostranih poslova Vuk Jeremić upozorio je ove sedmice evropske zvaničnike da će, ukoliko u drugom krugu pobedi Nikolić, 2008. biti „godina opasnog življenja“.

Osnovna razlika između Tadića i Nikolića tiče se njihovih pretpostavljenih reakcija na kosovsko proglašenje nezavisnosti, zatim odnosa prema EU-u, kao i saradnje Srbije sa Haškim tribunalom.

Etnički Albanci iz srbijanske južne pokrajine Kosovo najavljuju da će narednih sedmica proglasiti nezavisnost.

Tadić je podržao Mladićevo izručenje, a zalaže se i za to da se Srbija, nakon višegodišnje izolacije pod Miloševićem, brzo integriše u EU. Nikolić, sa druge strane, Mladića smatra herojem, i u više je navrata rekao da bivšeg generala ne bi predao Tribunalu.

Analitičari kažu da će ishod ovih izbora odrediti da li će se Srbija priključiti EU-u (kao što bi želeo Tadić), ili će prigriliti nacionalizam (čemu je naklonjen Nikolić). Ističu i da bi potpisivanje pred-pristupnog ugovora potkraj ovog meseca ojačalo podršku Tadiću.

U svojstvu novog predsedavajućeg EU-a, ministar inostranih poslova Slovenije, Dimitrij Rupel, pružio je 24. januara ruku Srbiji, rekavši da joj je „potrebna pomoć u pristupanju Evropskoj Uniji“.

„Jedan od oblika takve pomoći, ili znak bliskosti, trebalo bi da bude i to što će narednih dana biti potpisan SSP“, kazao je on.

Međutim, njegov stav je naišao na oštru kritiku slovenačkih medija. Dnevni list Delo je ove sedmice konstatovao kako svojim nastojanjem da spreči izbor Nikolića EU pokazuje kako je spremna da „zaboravi vlastita načela i laska Srbiji, koju smatra garantom stabilnosti i ključem za rešavanje najvećeg broja problema u regionu“.

Delo takođe navodi da je „mir na Kosovu postao važniji od generala Mladića u Hagu. EU povlađuje zemlji koja štiti osumnjičenike za ratne zločine i koja ne razume evropske vrednosti“.

Kada su ga početkom ove sedmice novinari u Briselu pitali kakvi su izgledi da Srbija ovog meseca potpiše SSP, visoki predstavnik EU-a za spoljnu politiku i bezbednost, Havijer Solana (Javier Solana), izjavio je kako „EU već izvesno vreme raspravlja o tome.“

„No, još uvek se nadam da će na narednom sastanku ministara EU-a, 28. januara, biti moguće potpisati SSP sa Srbijom, premda to ne mogu da garantujem.“

Međutim, malo je verovatno da će Holandija, kao glavni protivnik mekšeg pristupa spram Srbije, promeniti svoj stav po kojem Beogradu ne bi trebalo dozvoliti da potpiše SSP pre no što uhvati Mladića – pa čak ni ako to znači povećanje Nikolićevih šansi u predstojećem drugom krugu predsedničkih izbora.

„To je stvar principa“, izjavio je holandski ministar inostranih poslova Maksim Verhagen (Maxime Verhagen) u nedavnom intervjuu za nemačko izdanje Fajnenšel Tajmsa (Financial Times).

On je pojasnio da će njegova zemlja nastaviti da osujećuje planove predsedništva EU-a da potpiše pred-pristupni ugovor sa Srbijom, sve dok beogradske vlasti ne uhapsu Mladića i izruče ga Tribunalu.

„Dan kada budu izručili Mladića [Hagu] jeste dan kada potpisujem [SSP]“, kazao je Verhagen.

„Ukoliko želimo da sačuvamo svoj kredibilitet, moramo da se postaramo da i oni koji su optuženi za prvi genocid nakon Drugog Svetskog rata budu izvedeni pred lice pravde. Ovde su ulog vrednosti na kojima je EU utemeljena.“

Merdijana Sadović je voditeljica Programa za Haški tribunal IWPR-a.

Location: Kosovo

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/politika-eu-prema-srbiji-dovedena-u-pitanje-nakon-nikoli%C4%87evog-izbornog->

uspeha